

Людмила Іванівна Байдак

(Суми, Україна)

ФІЛОЛОГІЧНІ НАУКИ

(Методика викладання мови та літератури)

МОЖЛИВОСТІ МОБІЛЬНОГО НАВЧАННЯ У ВИКЛАДАННІ ІНОЗЕМНИХ МОВ

Сучасний етап розвитку суспільства характеризується суттєвим впливом на нього інформаційних технологій, які проникають в усі сфери людської діяльності, забезпечують поширення інформаційних потоків та створюють глобальний інформаційний простір. Невід'ємною складовою інформатизації суспільства є інформатизація освіти. Сучасні методи та технології навчання уже неможливо уявити без широкого залучення інформаційних технологій. Вони мають значний вплив на сферу викладання іноземних мов, оскільки можливості їх використання різноманітні та перспективні. Комп'ютерна лінгводидактика, яка вивчає викладання мов з допомогою сучасних інформаційних технологій, зародилась ще півстоліття тому, але за цей час зазнала кардинальних змін у зв'язку зі стрімким розвитком інформаційних технологій.

Використання інформаційно-комунікаційних технологій у навчальному процесі сприяло появі нових видів освітньої діяльності, одним з яких стало електронне навчання (*e-learning*). Спеціалісти ЮНЕСКО визначають *e-learning* як навчання за допомогою Інтернету та мультимедіа. Такий вид навчання передбачає використання комп'ютера [2]. Для визначення галузі теорії та практики використання комп'ютерів у навчанні іноземних мов найбільш поширеним став термін *CALL (Computer Assisted Language Learning)*, який використовується як узагальнюючий, охоплюючи весь комплекс теоретичних та прикладних проблем, пов'язаних з комп'ютерним навчанням мові.

Термін «мобільне навчання» (*M-learning*) з'явився порівняно недавно. Так, Дж. Тракслер характеризує мобільне навчання як спосіб надання освіти, де єдиними та домінуючими технологіями є портативні пристрої, а саме, смартфони, планшети, ноутбуки, iPod. Ці пристрої дають можливість підключення до мережі Інтернет, підтримують мультимедійні можливості та сприяють вирішенню широкого спектру комунікаційних завдань. Дж. Тракслер стверджує, що мобільне навчання повністю змінює процес навчання, оскільки мобільні пристрої модифікують не лише форми презентації навчального матеріалу та доступу до нього, але й сприяють створенню нових форм пізнання та менталітету [4]. У 2010 році Інститут інформаційних технологій в навчанні при ЮНЕСКО опублікував програмний документ «Мобільне навчання для якісної освіти та соціального включення», в якому зазначається, що педагоги уже не можуть не звертати уваги на очевидний факт фантастичної популярності мобільних засобів зв'язку серед молоді, саме з цією метою варто проаналізувати, як ці засоби зв'язку можуть сприяти оптимізації викладання іноземних мов [3].

Мобільні технології розвиваються безперервно, стаючи все більш функціональними. Як результат, відходять у минуле громіздкі комп'ютерні класи, вартісні інтерактивні дошки. До основних переваг мобільного навчання можна віднести портативність, доступність у будь-який час та у будь-якому місці, гнучкість та своєчасний доступ, миттєве спілкування, мотивація та залученість студентів, активне навчання [5, с. 24].

З розвитком інформаційних технологій відсутність природнього мовного середовища успішно компенсується віртуальною комунікацією, а мобільні пристрої є найпоширенішими засобами доступу у віртуальне мовне середовище. Вони відкривають доступ до навчальних матеріалів у новому форматі: нетекстові види інформації, мультимедіа продукти, аудіо та відео файли, подкасти, слайд-шоу, електронні журнали, мультимедіа енциклопедії, колекції зображень і т.п.

Однією з основних тенденцій мобільного навчання на сучасному етапі є його інтеграція у систему традиційної освіти, оптимізація процесу традиційного навчання зі збереженням його базових методичних принципів. Мобільні

технології забезпечують можливість створення додаткової реальності в необладнаній аудиторії, що дозволяє використовувати додаткові матеріали у різних формах. Вони також забезпечують варіативність завдань. Наприклад, блоги та соціальні мережі, мобільні мультимедійні інструменти, мобільні онлайн вправи можна використовувати для створення різноманітних мовних та мовленнєвих завдань. Мобільне навчання дозволяє модернізувати систему мовної освіти, реалізувати принцип індивідуалізації навчання [1, с. 40].

Компактні мобільні пристрої доповнюють традиційні навчально-методичні комплекси новими форматами інтерактивних завдань, які можна успішно здійснювати як під час традиційних практичних занять, так і в індивідуальному навчанні.

Навчання іноземній мові передбачає, що процес буде безперервним, тому навчання з використанням мобільних пристроїв, які завжди під рукою, є чудовою нагодою підвищити якість та інтенсивність навчання. Мобільні технології також автоматизують процес оцінки результатів навчання і дають студентам можливість швидко відстежувати їхні досягнення. Вони трансформують баланс між процесом навчання та участю студента.

Мобільне навчання полягає не стільки у перенесенні навчальних матеріалів на компактний екран та застосуванні зручних пристроїв, скільки у розробці нових навчальних мобільних матеріалів на основі інноваційних підходів. З'являються абсолютно нові форми презентації навчального матеріалу та завдань. Мобільні пристрої забезпечують такі види спілкування: голосове, короткі текстові повідомлення, електронна пошта, відеозв'язок, соціальні мережі (Twitter, Facebook і т.п.), тобто вони дають можливість продемонструвати, почути, написати, розповісти. Вони можуть сприяти розширенню словникового запасу, формуванню та розвитку навичок аудіювання та читання, вивченню та засвоєнню граматичного матеріалу, при цьому письмо та мовлення також можуть бути інтегровані.

Водночас у мобільному навчанні є деякі проблеми. Так, іноді важко переконати викладачів, що мобільне навчання сприяє навчальному процесу,

оскільки завдання виконуються на пристроях (телефонах), які зазвичай заборонені на заняттях, оскільки їх часто використовують для списування. Крім того, не всі викладачі мають відповідний рівень компетенції в галузі інформаційно-комунікаційних технологій, щоб забезпечити інтерактивну підтримку мобільних завдань. До того ж, створено не так багато якісних навчальних програм, які б повністю відповідали цілям навчання іноземній мові.

До інших проблем мобільного навчання можна також віднести такі: обмежений час роботи мобільного пристрою; маленькі екрани на мобільних пристроях, що може обмежувати повноцінний доступ до інформації, яка відображається, і ускладнювати ефективну роботу з електронними таблицями та великими текстами; маленькі екрани забезпечують погану роздільну здатність, що ускладнює перегляд, і це може напружувати очі глядача.

Отже, існує багато методів навчання іноземній мові, які передбачають використання інформаційних технологій та технічних засобів. Ці методи забезпечують високу інформативну ємність матеріалу, стимулюють пізнавальну активність студентів, підвищують наочну складову заняття, сприяють індивідуалізації та диференціації навчання. Мобільні технології надають величезні можливості викладачеві в організації навчального процесу, а студенту у його опануванні (формування необхідних мовних і мовленнєвих навичок і умінь, проведення тестування, організація самостійної роботи) і при вдалому розподілі навчального часу та продуманому застосуванні можуть сприяти підвищенню мотивації студентів, ефективності навчального процесу і академічної успішності. Як це не парадоксально, але сьогодні навчальна аудиторія не потребує комп'ютерного обладнання, оскільки усі студенти володіють мобільними гаджетами, які можуть бути ефективно використані для оптимізації процесу викладання іноземної мови. У сформованих об'єктивних умовах основне завдання, яке стоїть перед викладачами, полягає в розробці та впровадженні методик організованого і систематичного застосування мобільних пристроїв з навчальною метою.

Література:

1. Авраменко А.П., Шевченко В.Н. Мобильные приложения как инструмент геймификации языкового образования. *Вестник МГОУ. Серия: Педагогика*, 2017. № 4. С. 64-71.
2. Рекомендации ЮНЕСКО по политике в области мобильного обучения.
URL: <http://iite.unesco.org/pics/publications/ru/files/3214738.pdf>
3. Kukulska-Hulme A. Mobile Learning for Quality Education and Social Inclusion. UNESCO IPTI. M., 2010
4. Traxler J. Current State of Mobile Learning. *International Review on Research in Open and Distance Learning (IRRODL)*, 2007. № 2(8).
URL : <http://www.irrodl.org/index.php/irrodl/article/>
5. Woodill G. The mobile learning edge: tools and technologies for developing your teams : NY: McGraw Hills, 2011. 269 p.